

Marcel Štefancič, jr.

FILMSKI ALMANAH 2017

Trumpiranje najboljših let našega življenja

Marcel Štefančič, jr.

**FILMSKI
ALMANAH
2017**

Trumpiranje najboljših let našega življenja

Ljubljana, 2018

Marcel Štefančič, jr.

FILMSKI ALMANAH 2017

Trumpiranje najboljših let našega življenja

© Marcel Štefančič, jr., 2018, vse pravice pridržane

Izdajatelj in založnik:

UMco d. d.

Urednik: Samo Rugelj

Pomočnica urednika: Renate Rugelj

Oblikovanje ovitka: Žiga Valetič

Postavitev: Aleš Cimprič

Fotografije na naslovnici in v notranjosti: iz arhiva filmskih distributerjev za promocijske namene

Tisk: Primitus d. o. o.

Naklada: prvi natis, 200 izvodov, sprotni tisk

Ljubljana, 2018

ISSN 1318-2455

Izdajo Filmskega Almanaha 2017 so podprli:

- Fivia, zanj: Janko Čretnik
- Javni zavod Kinodvor, zanj: Nina Peče
- Kolosej, zanj: Ursula Spruk

UMco d. d.

Leskoškova 12, 1000 Ljubljana

tel.: 01/520 18 30

e-pošta: knjigarna@umco.si

www.bukla.si

KAZALO IZVIRNIH IN DOMAČIH NASLOVOV

<i>100 metros</i>	21	<i>Avril et le monde truqué</i>	33
100 metrov	21	Avril in nenavadni svet	33
<i>24 Hours to Live, 2017</i>	22	Avtocesta smrti	35
24 tednov	22	Avtomobili 3	35
24 ur do smrti	22	<i>Bába z ledu</i>	127
<i>24 Woche</i>	22	<i>Baby Driver</i>	243
9. življenje Louisa Draxa	23	<i>Bacalaureat</i>	152
<i>9th Life of Louis Drax</i>	23	<i>Bad Moms Christmas, A</i>	189
<i>Aferim!</i>	40	Balerina in Viktor	36
<i>Aftermath</i>	149	<i>Ballerina</i>	36
<i>Ah-ga-ssi</i>	209	<i>Bamse och häxans dotter</i>	152
Alibi.com	24	Barry Seal: Tihotapec	36
<i>Alibi.com</i>	24	<i>Baywatch</i>	176
<i>Alien: Covenant</i>	182	<i>Beatles, The: Eight Days a Week -</i>	
<i>All Eyez on Me</i>	24	<i>The Touring Years</i>	217
All Eyez On Me: Legenda o Tupacu Shakurju	24	Beatles, The: Osem dni na teden	217
<i>American Assassin</i>	27	<i>Beauty and the Beast</i>	129
<i>American Honey</i>	25	<i>Big Sick, The</i>	140
<i>American Made</i>	36	Bikec Ferdinand	37
<i>American Pastoral</i>	27	Biser Bojane	38
Ameriška ljubica	25	<i>Blade Runner 2049</i>	94
Ameriška pastorala	27	Borg/McEnroe	38
Ameriški morilec	27	<i>Boss Baby, The</i>	144
Amityville: Prebujeno zlo	28	Bostonski heroji	39
<i>Amityville: The Awakening</i>	28	Bravo!	40
<i>Ang babaeng humayo</i>	253	<i>Breathe</i>	62
Anina provizija	29	Brezmejno	41
<i>Anina provizija</i>	29	Bučko	42
<i>Annabelle: Creation</i>	30	Carrie Pilby	43
Annabelle: Stvarjenje	30	<i>Cars 3</i>	35
Aquarius	31	Če bi bila moški	44
<i>Atomic Blonde</i>	32	<i>Ce qui nous lie</i>	237
Atomska blondinka	32	Churchill	43

<i>Circle, The</i>	240	<i>Fist Fight</i>	226
Človek delfin	44	<i>Five</i>	184
<i>Coco</i>	113	<i>Flaskepost fra P</i>	93
<i>Collide</i>	35	<i>Fond, À</i>	64
<i>Colossal</i>	235	<i>Forushande</i>	223
<i>Confessioni, Le</i>	215	Frantz	78
Čreda	46	<i>Free Fire</i>	118
Čudežna ženska	46	<i>Fun Mom Dinner</i>	145
Čudo	48	Futura: na odprtem	79
<i>Daddy's Home 2</i>	177	<i>Geostorm</i>	80
Dan osvoboditve	49	Geovihar	80
<i>Dark Tower, The</i>	217	<i>Get Out!</i>	246
Deček s planin	50	<i>Ghost in the Shell</i>	67
<i>Deep</i>	60	Gimme Danger	80
Dekliška noč	50	Glasba je časovna umetnost 2,	
<i>Demain tout commence</i>	170	LP film Buldožer –	
<i>Despicable Me 3</i>	98	Pljuni istini u oči	82
Dežela la la	51	<i>Going in Style</i>	231
DIP: Raziskovalec globin	60	<i>Gold</i>	248
Do zadnjega diha	62	Gospodarica orlov	83
Dobra žena	61	Gospodična Nemitežit	84
<i>Dog's Purpose, A</i>	183	<i>Great Wall, The</i>	112
<i>Dolphin Man</i>	44	<i>Greatest Showman, The</i>	165
Druga stran upanja	62	Grossmannov festival	
Družina brez zavor	64	fantastičnega filma in vina	84
Družinica	65	<i>Guardians of the Galaxy Vol. 2</i>	233
Družinska banda	66	<i>Happy Death Day</i>	216
Družinski človek	66	<i>Happy Family</i>	235
Duh v školjki	67	Harakiri: Smrt samuraja	86
Dunkirk	68	<i>Headhunter's Calling, The</i>	66
<i>Eagle Huntress, The</i>	83	<i>History of Love, The</i>	247
<i>Elle</i>	179	<i>Hitman's Bodyguard, The</i>	122
<i>Emoji Movie, The</i>	77	Hitri in drzni 8	88
<i>Fate of the Furious, The</i>	88	<i>Home Again</i>	212
<i>Ferdinand</i>	37	<i>House, The</i>	112
Festival dokumentarnega filma	69	<i>How to Be a Latin Lover</i>	100
<i>Few Less Men, A</i>	191	Hudič v meni	90
<i>Fifty Shades Darker</i>	185	<i>Hymyilevä mies</i>	164
<i>Fille inconnue, La</i>	173	<i>I Am Not Your Negro</i>	173
Film o emojjih	77	<i>I, Daniel Blake</i>	96

<i>Ichimei</i>	86	Krij mi hrbet	122
<i>Incarnate</i>	90	Krogi	123
<i>It</i>	219	Ksana	124
Ivan	91	Kvadrat	125
Izginotje	93	<i>L'Economie du couple</i>	116
Iztrebljevalec 2049	94	<i>La La Land</i>	51
Jackie	95	Lady Macbeth	126
<i>Jamais contente</i>	84	<i>L'avenir</i>	197
<i>Järven tarina</i>	194	<i>Leatherface</i>	231
Jaz, baraba 3	98	Ledena babica	127
Jaz, Daniel Blake	96	LEGO Batman Film 3D	128
<i>Jeune Karl Marx, Le</i>	157	<i>Lego Batman Movie 3D, The</i>	128
Ježek in vran na sirovi dirki	98	Lego Ninjago Film	129
<i>Jigsaw</i>	252	<i>L'empereur</i>	189
John Wick 2	98	Leptotica in zver	129
<i>John Wick: Chapter 2</i>	98	Lev	131
Jumanji: Dobrodošli v džungli	99	<i>Liberation Day</i>	49
<i>Jumanji: Welcome to the Jungle</i>	99	<i>Life</i>	206
<i>Juste la fin du monde</i>	204	LIFFe: Ljubljanski mednarodni	
<i>Justice League</i>	139	filmski festival	131
Kabinet čudes	100	Liga pravičnih	139
Kako biti latino ljubimec	100	<i>Lion</i>	131
Kakršna mati, takšna hči	101	Ljubezen na prvo bolezen	140
<i>Killing of a Sacred Deer, The</i>	225	<i>L'odyssée</i>	178
<i>King Arthur:</i>		<i>Logan Lucky</i>	140
<i>Legend of the Sword</i>	121	<i>Logan</i>	141
<i>Kingsman: The Golden Circle</i>	102	Logan: Wolverine	141
Kingsman: Zlati krog	102	Loganovi srečneži	140
Kino Otok	103	<i>Loving Vincent</i>	249
Kitajski zid	112	Loving	142
Kletna ruleta	112	<i>Ma Loute</i>	156
Ko ljubezni ni več	116	<i>Ma ma</i>	144
Koko in velika skrivnost	113	<i>Ma vie de Courgette</i>	42
Koliba	115	<i>Mal de pierres</i>	214
Komedija solz	117	Mali Bigfoot	143
Končni obračun	118	Mali šef	144
Kong: Otok lobanj	120	Mama	144
<i>Kong: Skull Island</i>	120	Mame na večerji	145
Košarkar naj bo	120	Manchester by the Sea	145
Kralj Artur: Legenda o meču	121	Manolo: Kralj čevljev	148

<i>Manolo: The Boy Who Made</i>		Obalna straža	176
<i>Shoes for Lizards</i>	148	Očka proti fotru 2	177
Marie-Francine	148	Odiseja	178
Maščevanje	149	<i>On the Milky Road</i>	166
Mati!	149	Ona	179
Matura	152	<i>Once Upon a Time in Venice</i>	169
Medved Bamsi in		Osebna stilistka	181
čarovničina hči	152	Osmi potnik: Zaveza	182
Medvedek Paddington 2	153	<i>Overdrive</i>	238
<i>Mein Blind Date mit dem Leben</i>	159	<i>Paddington 2</i>	153
<i>Mes trésors</i>	66	<i>Paris Can Wait</i>	183
Mesečina	154	Pariz lahko počaka	183
Milice 2	155	Pasji smisel življenja	183
Mirni zaliv	156	<i>Patriots Day</i>	39
Mladi Karl Marx	157	<i>Perfetti Sconosciuti</i>	188
Mladi levi: Polnost časa	156	<i>Personal Shopper</i>	181
Moj mali poni: Film	159	Petdeset odtenkov teme	185
Moj zmenek na slepo	159	Peterica	184
Molk	160	<i>Pirates of the Caribbean:</i>	
<i>Moonlight</i>	154	<i>Salazar's Revenge</i>	186
<i>Mother!</i>	149	Pirati s Karibov:	
Mumija	162	Salazarjevo maščevanje	186
<i>Mummy, The</i>	162	<i>Pitch Perfect 3</i>	195
<i>Murder on the Orient Express</i>	227	Pokvarjeno predmestje	187
<i>My Little Pony: The Movie</i>	159	Popolni tujci	188
Na mlečni poti	166	Popotovanje cesarskega	
Najsrečnejši dan Ollija Mäkija	164	pingvina 2	189
Največji šovmen	165	Poredne mame 2: Božič	189
Nekoč v mestu Venice	169	Poročne priče 2	191
Nepričakovano očka	170	Pošast Molly	193
Neruda	171	Potovanje časa: pot življenja	192
Nevidno zlo: Zadnje poglavje	172	Povedka o jezeru	194
Neznanka	173	Power Rangers	194
<i>Nika Autor</i>	239	Prava nota 3	195
Nisem tvoj zamorec	173	Prebujanja	196
Noč grozljivk	174	Prihodnost	197
<i>Nouveau, Le</i>	175	Razcepljen	198
Novi mulc	175	Rdeča želva	199
Nož v hrbet	176	Rdeči pes: Modri	201
<i>Nut Job 2, The: Nutty by Nature</i>	222	<i>Red Dog: True Blue</i>	201

<i>Resident Evil: The Final Chapter</i>	172	<i>Ted Sieger's Molly Monster</i>	193
<i>Richard the Stork</i>	246	<i>Telle Mère, Telle Fille</i>	101
<i>Rings</i>	123	Temni stolp	217
<i>Rough Night</i>	50	<i>The LEGO Ninjago Movie</i>	129
Rudar	201	Thor: Ragnarok	218
Safari	203	Tisto	219
Samo konec sveta	204	<i>Toivon tuolla puolen</i>	62
<i>Schellen-Ursli</i>	50	<i>Tortue rouge, La</i>	199
<i>Shack, The</i>	115	Transformerji: Zadnji vitez	222
<i>Si j'étais un home</i>	44	<i>Transformers: The Last Knight</i>	222
<i>Silence</i>	160	Trd oreh 2	222
Sledi v snegu	205	<i>Trespass Against Us</i>	176
Sledi življenja	206	Trgovski potnik	223
Slovenija, Avstralija in		Ubijanje svetega jelena	225
jutri ves svet	207	Udari kot dedec	226
Služkinja	209	Umor na Orient ekspresu	227
Smrkci: Skrita vas	210	Upokojitev v stilu	231
<i>Smurfs: The Lost Village</i>	210	Usnjeni obraz	231
Snežak	211	V mreži	240
<i>Snezhnaya koroleva 3:</i>		<i>Valerian and the City</i>	
<i>Ogon i led</i>	212	<i>of a Thousand Planets</i>	232
Snežna kraljica 3: Ogenj in led	212	Valerian in mesto tisočeri	
<i>Snowman, The</i>	211	planetov	232
<i>Solan og Ludvig:</i>		Varuhi galaksije: 2. dejanje	233
<i>Herfra til Flåkløya</i>	98	Velikanka	235
<i>Son of Bigfoot, The</i>	143	Vesela pošastna družina	235
<i>Space Between Us, The</i>	236	Vesolje med nama	236
Spet doma	212	<i>Victoria and Abdul</i>	236
<i>Spider-Man: Homecoming</i>	213	Viktorija in Abdul	236
<i>Spider-Man: Vrnitev domov</i>	213	Vino in veter	237
<i>Split</i>	198	Višja prestava	238
Spomini na ljubezen	214	Vlak senc: Obzornik 63	239
Spovedi	215	Vojna za planet opic	240
<i>Square, The</i>	125	Vojna zvezd: Poslednji Jedi	241
Srečen smrtni dan	216	<i>Voyage of Time: Life's Journey</i>	192
<i>Stado</i>	46	Voznik	243
<i>Star Wars: The Last Jedi</i>	241	Vrabček Richard	246
<i>Suburbicon</i>	187	<i>Vrati se, Zona</i>	250
T2 Trainspotting	224	<i>War for the Planet of the Apes</i>	240
<i>T2: Trainspotting</i>	224	<i>Wind River</i>	205

<i>Wonder Woman</i>	46	Žaga 8	252
<i>Wonder</i>	48	Zbeži!	246
<i>Wonderstruck</i>	100	Ženska, ki je odšla	253
xXx: Reaktiviran	251	Zgodovina ljubezni	247
xXx: <i>Return of Xander Cage</i>	251	Zlato	248
Z ljubeznijo, Vincent:		Zona Zamfirova 2	250
Van Goghova skrivnost	249		

LJUDSKA REPUBLIKA DISNEY

Poslednji Jedi – drugi del nove trilogije Vojne zvezd – je imel drugo najmočnejšo filmsko otvoritev v zgodovini sveta. Več je na otvoritveni konec tedna pridelal le prvi del te trilogije, Sila se prebuja, ki je na koncu – samo v kinu – pobral več kot dve milijardi dolarjev. Tudi veliki total Poslednjega Jedija naj bi na koncu znašal približno dve milijardi. Ni kaj, Vojna zvezd je res tovarna silovitih mitov, hitov in profitov.

In ker živimo v času, ko se lahko Batman in Superman – lika iz različnih filmskih franšiz – povsem mirno in dobičkonosno znajdeta v istem filmu (npr. Batman proti Supermanu), si lahko živo predstavljate, kako dobičkonosna bi bila šele Vojna zvezd, če bi se ob Luku Skywalkerju, princesi Leii, Kylu Renu, Poeju Dameronu, Rey, Finnu, Chewbacci, Jodi in robotku C-3PO pojavili tudi Možje X, saj veste Wolverine, Mystique, Storm, Beast, Rogue, Quicksilver, Colossus in Apokalipsa (ja, Oscar Isaac bi nastopil v dveh vlogah, v vlogi Poeja Dameraona in Apokalipse), za nameček pa še nadvse priljubljeni Deadpool.

Ali pa si predstavljajte, kako dobičkonosna bi bila po drugi strani franšiza Možje X, če bi se ob Wolverinu, Mystique, Quicksilverju, Colossusu in drugih pojavili Maščevalci, saj veste, Iron Man, Stotnik Amerika, Hulk, Thor in Črna vdova.

Hollywoodski studii so voljni poročiti vse franšize, vse serije in vse like, toda te »sanjske« poroke doslej niso bile mogoče – zdaj pa so. Pravno in poslovno. Studio Disney – The Walt Disney Company – namreč kupuje Murdochovo korporacijo 21st Century Fox, ki ima v lasti filmske pravice za Može X in za Deadpoola. Jasno, Disney ima po drugi strani v lasti filmske pravice za Vojno zvezd in Maščevalce. Kar pomeni, da je film Maščevalci proti Možem X zdaj neizbežen. Prej je bil nemogoč.

Superjunake, ki jih najdete v Maščevalcih in Možeh X, je ustvarila stripovska firma Marvel, ki pa je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja zabredla v tako hude finančne težave, da je morala filmske pravice za nekatere svoje franšize prodati, tako da je Spider-Man pristal pri Sonyju, Hulk pri Universalu, Možje X in Fantastični štirje pa so pristali pri Foxu. Ko je Marvel leta 2008 ustanovil filmski studio (Marvel Studios), ki je začel producirati superjunaške spektakle (Iron Man je

bil prvi), ni mogel računati na Može X in Fantastične štiri. Zdaj lahko. Može X in Fantastični štirje so se vrnili domov, k Marvelu, Marvel Entertainment – filmski studio in stripovski imperij – pa je Disneyjev. Leta 2009 ga je ta kupil za štiri milijarde, kar pa je bilo še malo, če pomislite, da tako rekoč vsak Marvelov superjunaški spektakel pridela milijardo, in to še preden ga prelevijo v televizijsko serijo, videoigrico, igračo in atrakcijo v tematskih parkih.

Toda Disney se je diverzificiral in napihnil že pred nakupom Marvela: leta 1996 je za 19 milijard kupil medijsko korporacijo Capital Cities/ABC, kar mu je prineslo TV-mrežo ABC (Talenti v belem) in športne kanale ESPN, deset let kasneje pa je za 7,4 milijarde kupil animacijski studio 2006 Pixar, tovarno animiranih megahitov (Svet igrač, Neverjetni, WALL-E, Iskanje malega Nema ipd.). In seveda, po nakupu Marvela se je še dodatno diverzificiral in napihnil: leta 2012 je za štiri milijarde kupil Lucasfilm, kar mu je prineslo oba Lucasova studia, tistega za specialne efekte (Industrial Light & Magic) in onega za zvok (Skywalker Sound), ter vse Lucasove franšize, od Indiane Jonesa do Vojne zvezd.

In kot rečeno, Disney zdaj kupuje še 21st Century Fox, medijsko-filmski imperij Ruperta Murdocha, ki ga bo stal 52,4 milijarde. Maščevalci se bodo lahko spopadli z Možmi X. In Deadpool – veliki cinik – bo lahko slekel Mikija Miško. Ali kot bi rekel Ryan Reynolds, ki igra Deadpoola: »Čas je, da sprostimo tisto eksplozivno seksualno napetost med Deadpoolom in Mikijem Miško!«

Toda Disney bo za ta denar dobil bistveno več? Kaj vse? Tole:

* Lukrativne filmske franšize, kot so Osmi potnik, Umri pokončno, Sam doma, Ledena doba, Predator, Noč v muzeju, Planet opic, Dan neodvisnosti in kakopak Avatar, ki naj bi se – s štirimi nadaljevanji v letih 2020, 2021, 2024 in 2025 – prelevil v pravi komercialni opus dei, navsezadnje, prvi del je prinesel tri milijarde. John McClane se bo lahko spajdašil z Iron Manom, Maščevalci bodo lahko svoje »neskončne vojne« prenesli na Planet opic, junake Vojne zvezd bi lahko zaneslo na avatarsko Pandoro, Indiana Jones se bo lahko spopadel z osmim potnikom (ali predatorjem), Kevin McCallister bo lahko plesal z Muppetki (ob štiklih iz Lepotice in zveri, Levjega kralja, Aladdina, Pocahontas in Neverjetnih), pirati s Karibov bodo lahko zamenjali agregatno stanje in padli v Ledeno dobo, Disneyjeve princese, recimo Moana, Merida

iz Pogumne, Riley iz Vrveža v moji glavi ali Ana iz Ledenege kraljestva, pa se bodo lahko družile s Simpsonovimi in Family Guyem, kajti tako Family Guya kot Simpsonove, ki po 30 letih ravno potrebujejo reboot, bo dobil Disney, ki bo lahko vse te »magične« kombinacije in mutacije sproti predeloval tudi v ringelšpilske atrakcije v svojih zabaviščnih parkih, recimo Disneylandu, bodisi ameriškem, evropskem ali kitajskem.

* Ugledno filmsko hišo Fox Searchlight, ki je v zadnjih letih pobrala kar nekaj glavnih oskarjev (Revni milijonar, 12 let suženj, Birdman), v oskarjevski tekmi pa ji – z del Torovo Obliko vode in McDonaghovimi Tremi plakati pred mestom – zelo dobro kaže tudi letos. Disney, nasprotno, ni še nikoli osvojil glavnega oskarja.

* Dve skupini »linearnih« filmskih kanalov, mogočni prinašalki oglasnega denarja, FX, kjer domujejo hardcore serije (Ameriška grozljivka, Američani, Fargo), kakršnih Disney nima v svojem portfelju, in National Geographic, kjer domuje narava, ki se odlično poda Disneyjevi ekologiji (vsaj tisti iz animiranih filmov).

* Star, indijski satelit, ki vključuje tudi HotStar, platformo za streaming s 50 milijoni naročnikov (tu domuje kriket, ki je za Indijo in regijo to, kar je za Evropo nogomet), pred njo pa je še vse, če pomislite, kako hitro rastoč trg je Indija, da o Kitajski, nori na fantazijske superprodukcije, kakršne zagotavljajo prav Disneyjevi Marvel, Pixar in Lucasfilm, niti ne govorimo (no, Dangal, največji indijski hit na Kitajskem, je produciral Disney oziroma njegov indijski studio UTV).

* Okrog 300 mednarodnih TV-kanalov (Fox Crime, Fox Life, Fox Movies ipd. pa Skyi vseh vrst, ki ne preplavljajo le Britanije, temveč tudi Italijo in Nemčijo) in 22 ameriških regionalnih športnih kabelskih kanalov, ki se bodo dobro prilegli Disneyjevim rahlo usihajočim športnim kanalom ESPN.

* Tretjinski delež v Skyu, britanskem telekomunikacijskem gigantu, ki ga je skušal Fox v zadnjih letih tudi večinsko prevzeti, a neuspešno, tako da bi lahko več sreče imel snažnejši, moralno neoporečnejši, britanskim regulatorjem ljubši Disney, ki bi s tem lažje obvladoval evropski trg (tako kot bi mu Star olajšal obvladovanje Azije).

* Hulu, ponudnika streaminga filmov, serij in druge zabave, tekmece Netflixu. Hulu, dom kultne Dekline zgodbe, je sicer joint-venture štirih gigantov, NBCUniversala, TimeWarnerja, Foxa in Disneyja, toda po novem ga bo večinsko obvladoval Disney, kar seveda pomeni dvoje:

prvič, da bo postal Disneyjev Netflix, in drugič, da bo imel Disney več Netflixov, saj je letos kupil večinski delež v BamTechu, ponudniku streaminga, prek katerega naj bi Disney ponujal predvsem družinski entertainment (Disneyjeve in Pixarjeve animacije, Marvelove super-produkcije, Vojne zvezd, Indiane Jonese ipd.), Hulu pa naj bi bil rezerviran za bolj robate filme in serije.

In glede na to, kako zelo se pakiranje filmov in serij spreminja, nas ne bi smelo presenetiti, če bi se June Osborne, glavna junakinja Dekline zgodbe, kdaj v bližnji prihodnosti v imenu sinergijskih učinkov pojavila v Vojni zvezd, navsezadnje, Disneyjeva možnost »magičnega« kombiniranja različnih – magari nezdržljivih – »posesti« se bo zdaj dramatično povečala.

Jasno, spremenilo se ni le pakiranje filmov in serij, temveč tudi samo gledanje, ali natančneje – spremenil se je način, kako gledamo filme in serije. Digitalne platforme so odpihnile tradicijo. Ne kino, streaming je eldorado! Disney, ki že od nekdaj misli predvsem na družino (in družinske vrednote), bo zdaj res prišel na dom, in to z vso silo – agregati vsebin, streaming, vsemogoči kanali, kabli in sateliti ga bodo prelevili v novega družinskega člana. Hulu-hop!

Zato niti ne preseneča, da ponudniki telekomunikacijskih storitev in kabelski dispečerji tako divje kupujejo studie, producente vsebin in programov, filmov in serij: Comcast je že pred nekaj leti kupil NBCUniversal (za 19 milijard), letos je sledilo nekaj manjših, a pozornost zbujajočih akvizicij, ki so intonirale duha časa (Lionsgate je kupil Starz, Discovery je kupil Scripps Networks ipd.), AT & T, največji telekomunikacijski gigant na svetu, ki je predlani že kupil DirecTV, satelitskega dispečerja (za 48,5 milijarde), pa skuša – za 85,4 milijarde – kupiti konglomerat Time Warner, kjer domujejo HBO, CNN, Warner Bros in DC Comics. Regulatorji – FCC (Zvezna komisija za komunikacije) – to akvizicijo za zdaj blokirajo, toda če bodo odobrili Disneyjev nakup Foxa (kar naj bi se zgodilo v dobrem letu), bodo slej ko prej prikimali tudi temu, kar hoče AT & T.

Začenja se »oboroževalna tekma studiev«, pravi Variety.

Doba velikih poslovnih akvizicij, aneksij in združevanj, ki potekajo v imenu nove nove ekonomije (okej, v imenu večje učinkovitosti, konkurenčnosti, sinergičnosti, kakovosti, skrbi za potrošnika ipd.), je dejansko napoved dobe monopolov, ki so tako distopični, kot so vsa ta

združevanja »zgodovinska« in »vizionarska« in »optimalna« za konzumente.

Retorika te silne korporativne ekspanzije, ki izgleda kot vojna napoved, je sentimentalna, saj gre za »ljubljeni like«, ki jih bo Disney vrnil »domov«, k svoji »družini«. Točno: za otroke gre! Disney jim bo lahko zdaj dal ves svet! Wolverine in Iron Man bosta lahko zdaj rešila svet in otroke. Prej tega nista mogla.

Toda pod to poezijo čemi proza, kruta in mračna, saj bo Disney zdaj še imperialnejše določal troje: prvič, kaj bodo ljudje gledali, drugič, kako bodo to gledali, in tretjič, koliko bodo za to plačevali. Ne, z Disneyjevo akvizicijo Foxa – z Disneyjevo konsolidacijo moči, tem neoliberalnim eksperimentom, ki ga prodajajo kot nekaj kulskega – ne bo profitiral potrošnik, temveč kapital. Izbira bo manjša, cene pa bodo višje. Disney, ki je kot vojska (baze ima v 24 državah), je že doslej slovel po izsiljevanju filmskih prikazovalcev (če hočete vrteti naslednjo Vojno zvezd, nam dajte večji delež iztržka!), kar seveda pomeni, da bo zdaj, ko bo močnejši kot kadarkoli, le še hujše. Na vseh frontah. Recimo: Disneyjev in Foxov tržni delež na ameriškem prikazovalskem trgu je že doslej znašal skoraj 40 odstotkov – zdaj, ko bosta eno, bo ta delež še večji.

Kaj to pomeni, veste: gledali bomo le še nadaljevanja, predzgodbe, rimejke in reboote superjunaških superprodukcij in drugih »pozitivnih kombinacij«. Disney hoče snemati le še megahite. Zadnja leta itak producira izključno fantazijske superprodukcije – animirane filme, superjunaške spektakle in Vojne zvezd. To je vse. Snema le to, kar je že vnaprej prodano – potemtakem le to, kar so gledalci v nekem smislu že videli. In seveda: le to, kar je sprejemljivo na vseh trgih, povsod – v Alabami in Savdski Arabiji, na Filipinih in Kitajskem, v Rusiji in Indiji. Toda te veselice so depresivne, ker je poslovni model, ki ga trži Disney, represiven.

Upanje bi lahko budilo le tole: megakorporacija takšnih razsežnosti in takšne moči, kot naj bi bil zdaj Disney, je nazadnje nastala leta 2000, ko sta se »briljantno«, »transformativno« in »vizionarsko«, kot so rekli tedaj, združila AOL, gigantski ponudnik internetnih storitev, in medijsko-filmski gigant Time Warner, kar pa so malce kasneje, ko se je AOL dot-comsko stalil in ko z vsemi napovedanimi sinergijami ni bilo nič, razglasili »za najslabšo združitev v zgodovini«.

Toda to naj vas nikar ne zavede: časi so se spremenili. AOL-Time Warner je bil le petelin, ki je prezgodaj zapel. Kino ni več tak biznis, kot je bil, televizija prinese več kot kino, filmi so predragi, filmska industrija izgublja tla, vsi iščejo bližnjice do publike, nihče ne bi več ničesar tvegaj, magične so le še formule.

Columbia (Sony), Fox, Warner, Paramount, Universal in Disney so veljali za glavne in največje holivudske studie (»majors«), za temelj Hollywooda – da bi eden izmed njih požrl drugega, je bilo nepredstavljivo. Zdaj se bo to zgodilo. Kar govori o tem, kako zelo so se časi spremenili: če hočeš preživeti, moraš biti res velik.

Kaj bodo storili drugi holivudski studii? Imajo le dve možnosti: da se združijo oziroma prodajo najboljšemu ponudniku, magari kakšnemu Facebooku, Amazonu, Applu, Netflixu ali Googlu, ali pa da izginejo.

Fox se je prodal, dokler se je še lahko. Ko ga bo Disney požrl, bo izginil. Holivudski studii, ki so nekoč veljali za prevelike, da bi jih lahko kdo požrl, bodo morali postati še večji, če nočejo, da jih odpihnejo ali požrejo večji od njih, Facebook, Amazon, Apple, Netflix in Google (ki se prav tako spreminjajo v producente filmov in televizijskih programov, kralje streaminga ipd.). In žrli jih bodo, dokler ne bodo ostali le še veliki, največji, pač takšni, kot je Disney, preveliki, da bi jih bilo mogoče ustaviti ali požreti. Disney je bil velik že, ko je imel ABC, ESPN, Pixar, Marvel in Lucasfilm – zdaj, po nakupu Foxa, pa bo naravnost imperialen, Darth Vader zemeljske zabave.

Lahko bo tekmoval z Amazonom in Googlom, Columbia in Paramount pa ne bosta mogla več tekmovati z njim. V primerjavi z njim bosta le nemočna palčka. To bo konec Hollywooda, kot smo ga poznali.

Disney bo filme naredil spet velike. Ja, superjunaški spektakli bodo še spektakularnejši. In ja, že itak jih je preveč – zdaj jih bo še več. Kino – kolosejski, multipleksni kino – bo namenjen le še njim. In Vojnam zvezd. Ti filmi ne bodo več žanr zase, temveč imperij zase. Invazija superjunaških spektaklov se ne bo le nadaljevala, temveč stopnjevala.

Kar je nevarno. Disneyjevi superjunaški spektakli bodo namreč redefinirali film in pričakovanja gledalcev – kino pod to ne bo več mogel niti smel. Držati se bo moral Disneyjevega »zlatega« standarda, Disneyjevega toucha, Disneyjevega algoritma. Brez kakšnih posebnih kreativnih tveganj. In brez osebnostnih motenj.

Vemo, kakšni bodo ti filmi: učinkoviti in optimizirani. Filmi stroji, a obenem filmi igrače. Film blockbustjerji, a obenem vljudni, mili, pohlevni, nekontroverzni.

Disney ne bo določil le, kaj lahko ljudje pričakujejo, ko gredo gledat superjunaški spektakel, temveč tudi, kaj lahko pričakujejo, ko gredo gledat film. Katerikoli film! Še huje: Disney bo zdaj tako močan, tako imperialističen in tako invaziven, da ne bo standardiziral le filmov (med različnimi epizodami Mož X ali pa Fantastičnih štirih zagotovo ne bo več takšnih kakovostnih razlik kot pri Foxu, če smo že ravno pri tem), temveč tudi samo filmsko doživetje.

Disney bo po nakupu Foxa izgledal kot distopični agregat vsebin, kot monolit na koncu galaksije – kot Imperij, proti kateremu se v Poslednjem Jediju borijo Uporniki. Nič čudnega, da je Disneyjev tektonski nakup Foxa šokiral celo insajderje in da številni to, kar s tem nastaja, opisujejo kot nekaj »strašnega« in »srhljivega«, no, »zastrašujočega«, celo distopičnega. A če ste brali roman Atlas oblakov, ki ga je leta 2004 objavil David Mitchell, potem se gotovo spomnite, da se dogaja v distopični, postapokaliptični prihodnosti, kjer disney postane generični izraz za film. Junakinja ni gledala filma, naslovljenega The Ghastly Ordeal of Timothy Cavendish, temveč disney, naslovljen The Ghastly Ordeal of Timothy Cavendish. Točno, Atlas oblakov se dogaja v svetu, ki so ga prevzeli brendi, plutokratske znamke. V prihodnosti bo vsak film disney. Kar je približno tako, kot če bi rekli, da bo v prihodnosti vsak politik trump.

Strahovi pred distopično prihodnostjo, v kateri bodo vse medijske, spletne, filmske in televizijske vsebine dobavljale le tri, štiri megakorporacije, so bili upravičeni – zdaj smo v tej distopični prihodnosti. Času »brezmejne izbire«, ki jo vsi tako opevajo, bo zavladovalo prgišče megakorporacij, agresivnih, arogantnih medijskih behemotov.

Rečeno v distopičnem jeziku: izbira bo brezmejna, toda oblikoval jo bo Veliki brat. Zvestobo potrošnikov lahko očitno ohraniš le tako, da jih v zvestobo prisiliš.

In kaj bo počel 86-letni Rupert Murdoch? Ker mu bo Disney kupnino – 52,4 milijarde – izplačal v delnicah, bo postal njegov največji delničar (s čimer bo prehitel pokojnega Steva Jobsa, ki je največji delničar postal po prodaji Pixarja). James Murdoch, njegov mlajši sin, naj bi prestopil k Disneyju (mogoče je celo, da bo leta 2021, ko se bo sedanji direktor Bob Iger upokojil, postal glavni, CEO), Lachlan

Murdoch, starejši sin, pa naj bi vodil »novi Fox«, potemtakem to, kar bo ostalo od Foxa. A tega niti ne bo tako malo: Murdoch bo poleg TV-mreže (Fox Broadcasting Co.), številnih lokalnih televizijskih postaj, športnih kanalov (Fox Sports), poslovnega kanala (Fox Business) in dobrega starega studia v Century Cityju obdržal tudi Fox News, agresivni, konservativni, konspirološki informativni TV-kanal, ki ne prodaja informacij, temveč ideologijo, in ki si je »alternativna dejstva« izmislil, zato Donalda Trumpa ljubi bolj kot samega sebe, ali pa vsaj tako kot alt-right.

Še več: Murdoch naj bi se zdaj osredotočil prav na Fox News, dom lažnih novic. In ker povsod vstajajo populist, ekstremna desnica, šovinisti, neonacisti, nacionalisti in nativisti, ki so Foxova ciljna publika, naj bi skušal Murdoch ta informativni model tudi globalizirati. Na to še najbolj stavi. Jasno, ne le zato, ker informativni programi potekajo v živo, tako da gledalci ne morejo preskakovati oglasov, temveč zato, ker gledalci ob gledanju informativnih programov, kakršen je Fox News, ne morejo preskakovati ideologije.

Ko se mediji sporočili, da se je Disney odločil za nakup Foxa, je Murdocha, pravi Gabriel Sherman (Vanity Fair), panično poklical Trump, ki ga je zanimalo, ali bo Disneyju prodal tudi Fox News. Ne, je odvrnil Murdoch. Trump, ki sicer temu, da bi AT & T postal lastnik Time Warnerja, ostro nasprotuje, si je oddahnil. Murdochov odgovor ga je celo tako razveselil, da je dahnil, da bo ta transakcija odlična, ker bo ustvarila nova delovna mesta. Kar pa je le fake news: zaradi te transakcije bo delo – zaradi prekrivanja funkcij oziroma služb – izgubilo na tisoče Foxovih uslužbencev.

Vem, kaj ste si rekli: prerokovo delo ni nikoli končano.

Ali kot je v treh tvitih sporočil El Chupacabra: »2009: Disney kupi Marvela. 2012: Disney kupi Lucasfilms. 2017: Disney kupi Foxa. 2019: Disney kupi studio Paramount. 2022: Disney kupi studio Universal. 2027: Disney skuša kupiti Warnerja, a ga ta pošlje v kurac. 2036: Disney napove vojno industriji zabave. 2038: Disney bombardira Hollywood. 2044: Disney kupi Združene države Amerike. 2045: Disney ameriško vlado reorganizira v totalitarno diktaturo, imenovano Ljudska republika Disney.«

Dobrodošli v dobi medijskih imperijev, ki so preveliki, da bi sploh smeli obstajati.

In še najboljših 15

Ameriška ljubica

Close-up svobode, ki terja tekmo.

Dunkirk

Film o vojni, ki dela film.

Iztrebljevalec 2049

Svet, v katerem se ljudje ne uprejo.

Končni obračun

Krvava roka prostega trga.

Kvadrat

Komedija liberalnega blefa.

Manchester by the Sea

Dobrim ljudem se dogajajo strašne reči.

Mati!

Kot bi David Lynch odprl Biblijo.

Mesečina

Bildungsroman o zorenju geja iz soseščine.

Ona

Posilstvo kot fantazija, seks in happy end.

Rdeča želva

Nič ni bolj protinaravnega od kapitalizma.

Sledi v snegu

Antigona v zmrzovalniku rasnih napetosti.

Služkinja

Rašomonski triler o rojstvu ženske.

Ubijanje svetega jelena

Srhljiva normalnost buržoazije.

Zbeži!

Kritika belskega liberalnega uma.

Ženska, ki je odšla

Mati revolucije.

MŠ, jr.

100 metrov

100 metros, 2016

Marcel Barrena

Ocena: **PROTI**

Ironman.

Portugalskih filmov k nam – vsaj na redni spored – ni kaj dosti, še hitov ne. Film 100 metrov je velik portugalski hit, govori pa o krizi, ali bolje rečeno – kako je premagati, preseči, odpraviti. Portugalska je bila, to dobro vemo, pacient. Kot Španija, Irska in Grčija (oh, in Slovenija). Recept je preprost: če hočete zlomiti krizo, potrebujete veliko garanja, pridnosti, vztrajnosti in strukturnega prilaganja, ja, železno voljo, a tudi strogo varčevanje – v tem primeru dieto. V filmu 100 metrov namreč krize ne doživi Portugalska, temveč njen uslužbenec, Ramón Arroyo (Dani Rovira), družinski človek, ki pridno in trdo dela, a nenadoma dobi občutek, da se vse težje premika. Misli, da je to od stresa, od ubijalskega dela. Rutinsko gre na pregled, zdravnik pa sporoči: multipla skleroza. Čez eno leto ne boste mogli več prehoditi niti 100 metrov! Od kapitalizma se zboli. Ramónovo reakcijo si lahko živo predstavljate. Reakcijo njegove žene (Alexandra Jiménez) tudi. Ko se njun svet sunkovito skrči (telo v kapitalizmu ne sme odpovedati!), Ramón sklene, da ga bo raztegnil do skrajnih meja – pretekel, preplaval in prekolesaril bo triatlon ter postal Ironman. Ker je film posnet po resnični – inspirativni, motivacijski – zgodbi, veste, da mu bo uspelo. Ko se filmi oprejo na resnične zgodbe, se vedno opirajo na tiste, ki delujejo najbolj fiktivno. In potem običajno delajo vse, da bi te resnične zgodbe izgledale čim bolj fiktivno, magari telenovelistično. Ramón tako postane Rocky (ali pa Karate Kid, če hočete), njegov zet (Karra Elejalde) pa Mickey (ali pa mojster Miyagi, če hočete), njegov trener, njegov dresser, njegov »menadžer«, no, valpet. Garaš, trpiš, premaguješ ovire, stiskaš zobe – in fikcija postane resničnost. Krize ni več. Če zmore Ramón, zmore tudi Portugalska! Kapitalizem potrebuje veliko patosa, veliko odrekanja, veliko čudežev, veliko solz. Film o mučeniških posameznikih, ki storijo to, česar ne zmore niti država, so avtentični neoliberalni porniči.

24 tednov

24 Woche, 2016

Anne Zohra Berrached

Ocena: **ZA**

Srečni dogodek.

Kaj je srečni dogodek – porod ali splav? Vprašanje splava je vendarle malce kompleksnejše. Navsezadnje: tako kot ženske, ki so pro-life, splavljajo, ženske, ki so pro-choice, rojevajo. Fundamentalisti, prepričani, da ženske splavljajo za šport, tako rekoč konceptualno, in perverzno obsedeni z obvladovanjem ženske, njenega telesa in reprodukcije, bi rekli: zagovorniki splava vedno najdejo skrajne, ekstremne, absurdne primere, s katerimi argumentirajo splav! Čakajte, da vidijo nemški film 24 tednov: njihove molitve bi ob dilemah Astrid Lorenz (Julia Jentch), stand-up komičarke, in njenega partnerja (Bjarne Mädel), ki izvesta, da se jima bo rodil otrok s hudim Downovim sindromom (in hudo srčno okvaro), zvene le nestrokovno. Film 24 tednov, prava študija nelagodja, ki ne preskoči nobenega kliničnega aspekta splava, je hvalnica ženski pravici do izbire, a ne skriva, da je ta izbira mučna, težka, agonična, obupna, niti malo ideološka. Še več: ta odločitev je tako kompleksno intimna, da jo lahko kvalificirano, legitimno in informirano sprejme le ženska, ki jo zadeva, ne pa oglaševalski biro krščanske desnice, ki se ji zdi kompleksnost vedno ekstremna in absurdna. Splav je zlo – življenje je čudež. Toda spoštovanje človeškega življenja, na katerega tako sveto prisega krščanska desnica, postane nespoštovanje, demoniziranje in kriminaliziranje ženskega življenja. In Bog, ki je Abrahamu ukazal, naj ubije svojega sina, bi imel o tem ločeno mnenje.

24 ur do smrti

24 Hours to Live, 2017

Brian Smrz

Ocena: **ZADRŽAN+**

Mrtev ob prihodu.

Spomnite se slovite noir klasike Mrtev ob prihodu (D.O.A., 1950), v kateri na policijsko postajo prikoraka moški (Edmond O'Brien), rekoč: »Rad bi prijavil umor.« Kje in kdaj se je zgodil umor, vpraša dežurni policaj. »Včeraj zvečer v San Franciscu,« odvrne moški. In kdo je bil umorjen? »Jaz sem bil umorjen,« dahne moški. Ker ga je

nekdo zastrupil z radioaktivnim iridijem, mu ostane le še nekaj dni življenja. Njegova smrt je neizogibna. »Bili ste umorjeni,« ugotovi doktor. Živ je, toda obenem že mrtev. Nekaj takega se v filmu 24 ur do smrti – kinetičnem, dobro koreografiranem, kaskaderskem nesmislu – zgodi Travisu Conradu (Ethan Hawke), nekoč specialcu, zdaj poklicnemu morilcu, najboljšemu na trgu: agentka Interpolu (Qing Xu), ki naj bi jo likvidiral, nepričakovano likvidira njega, a ko umre, ne umre zares, saj ga skrivna organizacija – »Rdeča gora« (ne sprašuj-te), izumiteljica revolucionarnega medicinskega posega (prepisane iz Biblije, heh) – vrne v življenje, kar bi bila dobra novica, če se ne bi izkazalo, da bo živel le 24 ur. Ja, Travis – muha enodnevnica – je mrtev ob prihodu. Da bi bil eksistencialni absurd večji, njegova sodelavka postane agentka, ki ga je ubila. Da bi bil njegov obračun z »Rdečo goro« dramatičnejši, mu čas odšteva ura, ki jo ima na levici. Da bi bil trendovski, izgleda kot onostranski John Wick. Toda ko ponovno vstane, da bi se lahko žrtvoval, po malem izgleda tudi kot Jezus Kristus – in celo kot Travis Bickle.

9. življenje Louisa Draxa

9th Life of Louis Drax, 2016

Alexandre Aja

Ocena: **PROTI**

Interpretacija sanj.

9. življenje Louisa Draxa – film o cankarjanski materi, ki ne ve, česa vse je sposobno sinovo »nezavedno«, in malem Ivančku, ki ne ve, kaj vse je voljna storiti mati, da bi ju emocionalno zbližala – se začne kot vic: 9-letni Louis Drax (Aiden Longworth), ki s pečine pada proti nam, na hitro in pikareskno – v slogu Lazarčka iz Tormesa, kot bi ga videl Tim Burton – skicira svoje nesrečno življenje. Nesreče – zlomi, zastrupitve, piki, okužbe, elektrika ipd. – se lepijo nanj, a jih vedno preživi. Le padec s pečine ga pusti v komi. Po glavi mu rojijo fantazijske zveri, spominja se psihoterapevtskih seans pri dr. Perezu (Oliver Platt), mati (Sarah Gadon) joče, oče (Aaron Paul) izgine, medtem ko se dr. Pascal (Jamie Dornan), specialist za komatozne paciente, poglobi vanj, še bolj pa v njegovo mater, resda telenovelistično, toda z neizbežno dilemo: whodunit? Ja, film se zresni, navsezadnje, posnel ga je Alexandre Aja, avtor šokerjev Krvava romanca, Opazujemo te in

Odsev, toda resnejši ko je (in več odtenkov sive ko pridela), bolj je komičen, pa četudi nehote, no, sebi – in svojemu puzzlu s cankarjanskim obratom! – navkljub.

Alibi.com

Alibi.com, 2017

Philippe Lacheau

Ocena: **ZADRŽAN**

Ne povej mami!

V svetu, v katerem vsi lažejo, najbolj prosperira ta, ki drugim omogoča, da dobro lažejo. Po možnosti – optimalno. To počnejo trije mladi francoski podjetniki, Greg (Philippe Lacheau), Augustin (Julien Arruti) in Medhi (Tarek Boudali), ki klientom, potrebnim dobrih laži, zagotavljajo personalizirane strateške alibije, prepričani, da »mala laž naredi manj škode kot resnica«. Če punca izve, da jo fant fara, le trpi – malce laži, malce teatra, pa ne trpi. Ja, njihovi klienti so le moški. Toda ko se Greg, ustanovitelj tega podjetja, zaplete z brhko Flo (Élodie Fontan), ki ne prenese moških, ki lažejo, mora zelo lagati, da bi se zdelo, da govori resnico – da bi torej izgledal kot moški, ki ne laže. Komedija Alibi.com, produkt komedijantske ekipe, ki vam je dala Babysitting in Babysitting 2, je sicer poskočna, gavnarska, gikovska (z obveznim mežikanjem Vojni zvezd in Hitrim drzrim), a v svoji infantilnosti precej tradicionalna: prvič, podjetje Alibi.com »fantkom« omogoča, da se igrajo in da nekaznovano nagajajo svojim »mamam« (ženam, puncam), drugič, ženske prikazuje kot tiste, ki moškim jemljejo svobodo, in tretjič, vse temelji na predpostavki, da ženska potrebuje moškega, ki govori le resnico, kot da je ženska pacientka, ki jo lahko odreši le doktor s preciznimi odgovori in diagnozami.

All Eyez On Me: Legenda o Tupacu Shakurju

All Eyez on Me, 2017

Benny Boom

Ocena: **ZADRŽAN+**

Smrt v Vegasu.

Film All Eyez On Me – biografija Tupaca Shakurja (Demetrius Shipp Jr), »gangsta rapperja«, ameriškega Hamleta, ki so ga umorili leta 1996 in ki je do svoje smrti pri petindvajsetih posnel sedem albumov,

več kot 500 štiklov in trumo filmov – je dolgo prihajal, zato toliko bolj preseneča, da deluje tako wikipedično. Brez kakšnega posebnega smisla za humor se giblje od podatka do podatka, ki pelje do novega podatka, ta pa spet do novega – in tudi ljudje, ki so tako ali drugače formirali Tupaca (aktivistična mati, »črna panterka«, Jada Pinkett, Digital Underground, Dr. Dre, Suge Knight, Death Row Records, Snoop Dogg, The Notorious B.I.G. ipd.), izgledajo le kot podatki. Včasih koga, ki je bil za Tupaca zelo pomemben, izpusti (kje so MC Breed, Spice 1 in D.O.C.?). Včasih pa koga, ki ga Tupac sploh ni poznal, doda (iPhone). In medtem ko lovi njegovo šekspirjansko odisejado med grehi (»posilstvo«) in odrešitvami (Keep Ya Head Up), med slavo in podzemljem, med gibanjem, ki ga je hotel voditi, in trgom, ki je od njega terjal prilagoditev, med rasizmom, socialno smrtjo črncev in ameriškim imperializmom, ki jim je napovedal vojno, in gangsterskimi vojnami, ki so ga stale življenja, dela vse, da bi bil čim bolj tekoč, kar pa je ironično – Tupacovo življenje je bilo zelo netekoče. Legenda o Tupacu Shakurju, ki bi jo lahko vrteli na triple-billu s filmoma Straight Outta Compton in Notorious, je le še en neradikalen film o radikalnem artistu.

Ameriška ljubica

American Honey, 2016

Andrea Arnold

Ocena: **ZELO ZA**

Gola v sedlu.

Ameriška ljubica je close-up svobode. Andrea Arnold, dobitnica Oskarja za kratkometražni film (Osa, 2003), je pred Ameriško ljubico posnela le tri celovečerce, tri sijajne filme o ženskah, ki obtičijo – prva v kontrolni sobi mestnih videokamer, ki ji dajejo lažni občutek moči (Rdeča cesta), druga – zgodnja najstnica – v peklu deprivilegiranega življenja z disfunkcionalno materjo, ki svojega novega ljubimca nehote pripelje njej (Akvarij), tretja pa v tipični patriarhalni kletki, ki ji obljublja veliko sveč, a malo svobode (Viharni vrh). Vsi trije so bili surovi, naturalistični, direktni, intenzivni, umazani – Rdeča cesta, posneta v času, ko je art film obsedel porno chic, je bila hardcore. Ameriška ljubica je dolga cesta iz viharnega akvarija. Ko se Star (Sasha Lane), 18-letna potepuhinja iz disfunkcionalne družine (z nahrbtnikom, dredi in tatuji) in po malem milenijska potomka Darie, mlade junakinje iz

Antonionijeve Kote Zabriskie, pridruži veseli, kvazihipijevski, subverzivni, kontrakulturni, transgresivni družbici self-made »trgovskih potnikov« (Shia LaBeouf, Riley Keough itd.), ki z »magic busom« potuje po Ameriki in od vrat do vrat – od mesta do mesta – prodaja naročnine za revije, se namreč zdi, da je katarzično prebila led, ob katerega so trčile junakinje Rdeče ceste, Akvarija in Viharnega vrha. Ameriška ljubica – prvi film, ki ga je Andrea Arnold posnela v Ameriki – je epski road movie: glorifikacija ceste, gibanja, potovanja, spontanosti, svobode. Toda svoboda zahteva tako hierarhijo (eni so menedžerji, drugi delavci, eni so »zagonški« kapitalisti, drugi transcendentalni socialisti, eni so goljufi, drugi altruisti, eni so posesivni, drugi naivni) in tekmo (čigav je Shia LaBeouf? kdo bolj jebe Ameriko?) kot budžet – da bi lahko vsi ti outsiderji uživali svobodo, morajo prodajati naročnino. Svoboda je cesta, trg je njen akvarij. Pogled na Ameriko – na svobodo, ki družno s peklenskim asfaltom, moteli, trailer parki, predmestji, puščavami, ptiči, metulji, reklamami, razrednimi prepadi, zapuščenimi otroki, kapitalistično malaise in dolinami smrti ameriškega sna drvi mimo njih – je itak tesnoben in utesnjen, posnet iz tesnega, nagnete-nega belega kombija. Ljudi, ki hočejo svobodo, je preprosto preveč. Štikli, recimo Fade into You, Recharge & Revolt, Dream Baby Dream, Out the Mud, I Kill Children, American Honey, I Don't Fuck With

You in Uber Everywhere, jim povejo, kaj naj čutijo, toda le zato, ker zvenijo tako, kot da so jih napisali sami – ko je svoboda obnemela. Kot Harry Dean Stanton v Wendersovem road movieju Pariz, Teksas.

Ameriška pastorala

American Pastoral, 2016

Ewan McGregor

Ocena: **ZADRŽAN+**

Radikalizacija.

Če ste videli Ogorčenje, posneto po romanu Philipa Rotha, potem veste, da II. svetovna vojna ni prinesla svobode – Amerika je bila v petdesetih letih prejšnjega stoletja dežela napetosti, tesnobe, paranoje in agresivnega, represivnega konformizma. Prilagodi se – ali crkni! Ni čudno, da je Amerika potem v šestdesetih eksplodirala. V Ameriški pastorali, posneti po Rothovem romanu, lahko Seymour »Swede« Levov (Ewan McGregor), rokavičar judovskega rodu, in njegova shiksa (Jennifer Connelly), ki sta si ustvarila idilično predmestno življenje, pravo »ameriško pastoralo«, le nemočno gledata, kako protivojni revolt in generacijski prepad njuno hčerko (Dakota Fanning) vse bolj radikalizirata – od njenega jecljanja do bombnih atentatov je le korak, le korak pa je tudi do njegovega spoznanja, da so revolucijo skrivaj vsi posvojili, celo njegova žena, pa četudi le njen seksualni del. Seymour izgleda kot Dylanov groteskni »gospod Jones«, ki nima pojma, kaj se dogaja, in obenem kot revolucionar, ki ga zgodovina vedno preseneti.

Ameriški morilec

American Assassin, 2017

Michael Cuesta

Ocena: **ZADRŽAN**

Ogenj in srd.

Ameriški morilec, posnet po bestsellerju Vinca Flynnna, se začne tako kot pred davnimi leti De Palmova Furija in tako kot danes številni teroristični napadi – s pokolom na rajski plaži. Tokrat v Španiji, kjer letuje tudi Mitch Rapp (Dylan O'Brien) z zaročenko. Jasno, teroristi – islamisti, enkrat za spremembo libijski – naredijo hudo napako: med drugim namreč hladnokrvno likvidirajo tudi Rappovo zaročenko. Še huje: likvidirajo jo pred njegovimi nemočnimi očmi. In kot da to ne bi

bilo dovolj, naredijo še tipično filmsko napako: njega pustijo živega! Rapp pusti faks, si pusti brado, nauči se arabsko, preštudira Koran, izmojstri se v borilnih veččinah in streljanju, potem pa se infiltrira v ono libijsko teroristično celico, ki ji pokaže ogenj in srd. Ja, prelevi se v mesijanskega maščevalca – kot Arnold Schwarzenegger v Civilni žrtvi. Toda njegova solo točka Cio tako impresionira, da ga posvoji in – pod taktirko ciničnega inštruktorja (Michael Keaton) – predela v morilski stroj, kakršnih smo zadnja leta videli kar nekaj. Jason Bourne je že tak. Mitch Rapp ne postane le skrito orožje ameriške zunanje politike, temveč ameriška zunanja politika, njeno utelešenje, s čimer pa le poudari to, kar že itak vemo: da je ameriška zunanja politika strukturirana kot osebno maščevanje, ki rešuje svet. Vidite, le žensko je treba ubiti. Če ne ubijejo ženske, ni motivacije. Z eno besedo: če hočete belca tako motivirati, da bo odpihnil plutonij in rešil svet, potem morajo njegovo belko ubiti nebelci.

Amityville: Prebujeno zlo

Amityville: The Awakening, 2017

Franck Khalfoun

Ocena: **PROTI**

Hiša groze.

Na Longu Islandu (New York) je mestece Amityville, v njem pa hiša, v kateri je 23-letni Ronald J. DeFeo leta 1974 pobil svoje starše ter svoje brate in sestre. Odtlej v hiši straši. Kaj se zgodi, ko se vanjo preseli nova družina, smo videli pet let kasneje v šokerju Amityville: hiša groze – hiša mutira v paranormalno beštijo, ki začne moškega siliti, da bi storil to, kar je storil Ronald J. DeFeo. V šokerju Amityville: Prebujeno zlo, nadaljevanju šokerja Amityville: hiša groze (tistega iz leta 1979, v katerem je hiša mamila Jamesa Brolina, ali pa onega iz leta 2005, v katerem je hiša medila Ryana Reynoldsa, kakor hočete), se v to hišo preseli nova družina, ki nima pojma, kam je padla, dokler Belle (Bella Thorne), starejši hčerki, neki sošolec ne pokaže dvdjev z amityvillskimi šokerji (originalom, rimejkom in prequelom), kar je kakopak razlog za zgroženost, ščepec radovednosti in utrjevanje vere, da je vse, kar je v filmih, res, ne pa tudi za paniko – v tej družini so namreč same ženske (Jennifer Jason Leigh je mati, Mckenna Grace je mlajša hči), edini moški, dvojček Belle, pa je že dlje časa v totalni vegetativni

komi, tako da ga hiša ne more obsesti in zapeljati v pokol. Pa še kaj! Od šokerja, ki tako lagerfirersko uživa v teroriziranju in viktimizaciji žensk, lahko pričakujete le ognjemet skrajnih stanj mizoginije – ko gre za obvladovanje žensk in reševanje patriarhalnih vrednot, moškega ne zadrži niti koma. Kaj šele smrt.

Anina provizija

Anina provizija, 2017

Igor Šmid

Ocena: **PROTI**

Oče na službenem potovanju.

Slovenski filmi so se spustili v brezno slovenske korupcije – spomnite se le Möderndorferjevega *Inferna* in Kozoletovega *Nočnega življenja*. *Anina provizija* izgleda kot rimejk *Inferna*, dokler ne izgleda kot rimejk *Nočnega življenja*. Škoda le, da pretehta *Inferno*. Za začetek, *Anina provizija* – Šmidov comeback po katastrofalnem *Breznu* (1997) – počne to, kar je počel *Inferno*: kataloško in monotono našteva škandalozne časopisne naslove, »vrhunec« gospodarskega kriminala, ki jih potem skipa na enega človeka. Ko policija pri poslovnežu Sašu Mlejniku (Dejan Spasić) izvrši hišno preiskavo (ja, takoj pridejo kamere), se izkaže, da je del hobotnice, ki je opravljala sumljive posle, ki je prala denar, ki je na bankah podkupovala kreditne odbore, ki je imela črne fonde, ki je delila provizije, ki je na mafijski način pridobivala evropska sredstva, ki je služila s stečajni, opsijskimi pogodbami in zemljišči, ki ima zveze v politiki, na ministrstvih in na tožilstvu. In tako dalje. Mlejnik potem izgine. Ko pa Ana (Vesna Milek), njegova žena, dahne, da nima pojma, kaj se dogaja, in ko potem ob vsakem novem razkritju ponovi »Ne vem, s kom sem živela«, začne *Anina provizija* početi to, kar je počelo *Nočno življenje*. Ana je pač – tako kot Pia Zemljič – ženska, ki je premalo vedela. Toda za razliko od *Nočnega življenja*, ki nam ni povedal in pokazal, kaj je počel mož Pie Zemljič, ampak je to le tako dobro sugeriral, da nam je bilo vse jasno, pa nam *Anina provizija* vse pove in še pokaže – s težko roko in telenovelistično ekspresivnostjo. Kot da smo padli z neba. *Anina provizija* je triler, toda tako nenapet, da nas skuša šokirati z glasbeni poudarki, ki kričijo: Grozno! A obstaja jo še hujše reči. Ana je fotografinja, ki na začetku fotografira begunce, toda ko ji odvetnik (Lado Bizovičar) pove, da ji bodo hišo zaplenili,

ugotovi, da bo kot begunci – ostala bo brez vsega. Moralno in estetsko izenačevanje Aninega trpljenja s trpljenjem beguncev je zgrešeno, še toliko bolj, ker si Ana zasluži, da vse izgubi – živela je v udobju in razkošju, ja, v »zlati kletki«, v kateri se je lahko prepuščala arty fotografiranju beguncev, a se ni niti enkrat vprašala, od kod njenemu možu ves ta denar.

Annabelle: Stvarjenje

Annabelle: Creation, 2017

David F. Sandberg

Ocena: **ZADRŽAN+**

Izvor zla.

Chucky – demonična lutka iz serije šokerjev (ki jih je leta 1988 spočela Otroška igra), danes ikonična kot Freddy Krueger, Jason Voorhees ali Leatherface – se je z leti sicer utrudil in obrabil, a glede na logiko sodobne filmske produkcije, ki oženi vse, kar nese, lahko pričakujemo, da se bo – v slogu šokerjev Freddy vs. Jason in Jason vs. Leatherface – slej ko prej soočil z Annabelle, demonično lutko, ki smo jo prvič videli v Priklicanem zlu (2013), a je hitro dobila tudi svojo serijo, začeniši z Annabelle (2014), tako da lahko zdaj, v Stvarjenju, v katerem se zavih-timo še globlje v preteklost, v štirideseta leta prejšnjega stoletja, končno vidimo, kako je nastala Annabelle (Anthony LaPaglia jo izdela po podobi svoje hčerke Annabelle, ki jo je vzela prometna nesreča), kako se je demonizirala, kako so jo skušali potem uglasiti z Biblijo in kako so napol zapuščeno kalifornijsko hišo, v kateri »živi« Annabelle (v prepovedani sobi!), ducat let kasneje obiskale nuna (Stephanie Sigman) in njenih šest nič hudega slutečih najstniških sirot, ki jih pričakajo nočna škripanja, škrtanja, pokanja, strašenja, poskakovanja in zalezovanja, v katerih je mogoče videti paranormalne transfiguracije marsičesa, še najbolj pedofilije, posiljevanja in incestuoznih fantazij (nočna plazenja, heh), neprebavljenih »evharistij« krščansko-patriarhalnega bestiarija, ki pa jih sam film preprosto relativizira in že kar odmisli, saj za izgradnjo svoje verzije »marvelskega« vesolja bolj kot protiženski teror potrebuje ženski teror, no, žensko demoničnost, ki se lahko reinkarnira ter pojavlja na različnih krajih in v različnih obdobjih (ja, na vseh trgih), s tem pa tudi v različnih filmih, serijah in franšizah, iluzionističnih kot demonologija zakoncev Warren (Priklicano zlo), nedorečenih

kot njun slavni primer Amityville Horror, impresionističnih kot Sandbergov prvenec Lights Out in večnih kot Chucky.

Aquarius

Aquarius, 2016

Kleber Mendonça Filho

Ocena: **ZA+**

Sama doma.

Clara (Sonia Braga), 65-letna vdova iz brazilskega Recifeja, nekdanja glasbena kritičarka, je seksualno tako neodvisna, da si najame mladega žigola, ki pa ga potem tako divje naskoči, kot da je on najel njo. To je seks, ki pusti trg pred vrati. Aquarius je izredno senzualen film o ločnici med rečmi, ki sodijo na trg, in rečmi, ki tja ne sodijo. Clara že praktično vse življenje stanuje v Aquariusu, stavbi ob morju, toda v tej stavbi je zdaj sama. Nikogar ni več, ljudje so se odselili – vsa stanovanja je namreč pokupila neka trumpovska nepremičninska družba (ja, dinastična), ki skuša tam zgraditi prestižni, razkošni nebotičnik. Lokacija je fantastična (morje, bajni razgled ipd.), zato diši po strašnih profitih. Clara se noče odseliti. To je njen dom, njeno »sporočilo v steklenici« – tu so njeni spomini, njena identiteta, njena intima, njeno življenje, njene plošče, njeno pohištvo. Še več, to stanovanje diši po